



T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/10037-

10071

G. K. 20

22 Kasım 2012
.11/2012

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-
Konu : Soru Önergesi

4195

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 02.10.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-86735 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Yalova Milletvekili Muharrem İNCE'ye ait 7/10037, 7/10045, Mersin Milletvekili Vahap SEÇER'e ait 7/10038, 7/10060, Bingöl Milletvekili İdris BALUKEN'e ait 7/10039, Bursa Milletvekili İlhan DEMİRÖZ'e ait 7/10040, Manisa Milletvekili Hasan ÖREN'e ait 7/10041, 7/10066, Kocaeli Milletvekili Lütfü TÜRKKAN'a ait 7/10042, Denizli Milletvekili Adnan KESKİN'e ait 7/10043, Manisa Milletvekili Sakine ÖZ'e ait 7/10044, Afyonkarahisar Milletvekili Kemalettin YILMAZ'a ait 7/10046, 7/10047, 7/10052, 7/10053, 7/10054, 7/10055, 7/10056, 7/10057, Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT'a ait 7/10048, İzmir Milletvekili Ahmet Kenan TANRIKULU'na ait 7/10049, 7/10063, Amasya Milletvekili Ramis TOPAL'a ait 7/10050, Ankara Milletvekili Sinan Aydın AYGÜN'e ait 7/10051, İzmir Milletvekili Alaattin YÜKSEL'e ait 7/10058, İstanbul Milletvekili Erdoğan TOPRAK'a ait 7/10059, Ankara Milletvekili Aylin NAZLIAKA'ya ait 7/10061, Tokat Milletvekili Orhan DÜZGÜN'e ait 7/10062, Samsun Milletvekili Ahmet Haluk KOÇ'a ait 7/10064, 7/10065, Tekirdağ Milletvekili Emre KÖPRÜLÜ'ye ait 7/10067, Konya Milletvekili Atilla KART'a ait 7/10068, Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'a ait 7/10069, Samsun Milletvekili Ahmet İhsan KALKAVAN'a ait 7/10070 ve Antalya Milletvekili Yıldırım SAPAN'a ait 7/10071 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1-Görüş 7/10037, 7/10038, 7/10039, 7/10040, 7/10041,
7/10042, 7/10043, 7/10044, 7/10045, 7/10046, 7/10047,
7/10048, 7/10049, 7/10050, 7/10051, 7/10052, 7/10053,
7/10054, 7/10055, 7/10056, 7/10057, 7/10058, 7/10059,
7/10060, 7/10061, 7/10062, 7/10063, 7/10064, 7/10065,
7/10066, 7/10067, 7/10068, 7/10069, 7/10070, 7/10071 (67 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Hasan ÖREN

Manisa Milletvekili

Esas No

:7/10066

Manisa en büyük çekirdeksiz kuru üzüm üretim bölgesidir. Sezon başlamış ancak fiyatlar beklenenin altına düşmüştür. Sezon açıldığında 4,2 lira olan kum üzüm fiyatı çok kısa zamanda 3 liranın altına düşmüştür. Fiyatların 2,5 liraya düşeceği söylentisi ise Manisa'lı üreticiyi tedirgin etmektedir.

Ürünü saklayacak ve depolayacak yeri olmayanların düşük fiyattan üzümünü satmak zorunda kalması çiftçinin zarar etmesine neden olmaktadır.

TARİŞ hala fiyat açıklamadığı için piyasa fiyatı oluşmamıştır. Bu durumda fiyatı tüccar belirlemekte ve çiftçi tüccarın insafına terkedilmektedir. Bunlara göre

SORU 1) Çekirdeksiz kuru üzüm fiyatı maliyetinin altına düşmüştür. Fiyatların daha fazla düşmesini önlemek için hangi tedbirler alınacaktır?

SORU 2) Üzüm alım fiyatının en kısa zamanda açıklanması için TARİŞ'e kredi dışında parasal destekte bulunulacak mıdır?

SORU 3) Çekirdeksiz kuru üzüm arzının oluşmasında en önemli etken yaş üzüm ihracatıdır. Dünya piyasalarında rekabet etmek içinde ihracat desteği şarttır. Geçen yıllarda yaş üzüm ihracatına verilen teşvik, bu yıl da verilecek midir?

SORU 4) 2005 yılında çıkarılan lisanslı depoculuk kanunu ne yazık ki bugüne kadar çiftçiye ve üreticiye yarar sağlayacak bir yapıya kavuşmamıştır. Devlet olarak lisanslı depoculuk faaliyetinde bulunulacak mıdır? Üretici birliklerinin lisanslı depoculuk faaliyetinde bulunmaları teşvik edilecek midir?

CEVAP 1-2-3-4) Bakanlığımızca bağcılıkla ilgili olarak; mazot, kimyevi gübre, toprak analizi desteklerinin yanında, standart fidanla tesis edilen bağlar için 100 TL/da, sertifikalı fidanlarla tesis edilen bağlar için 230 TL/da, sertifikalı fidanların virüsten arı olması hâlinde ayrıca 100 TL/da, açık alanda bağlara arız olan zararlı organizmalarla mücadelede kimyasal ilaç kullanımının azaltılması ve biyolojik ve biyoteknik mücadelenin yaygınlaştırılması amacıyla, feromon+tuzak ve faydalı böcek kullanan üreticilere 60 TL/dekara kadar destekleme yapılmaktadır.

Konuyla ilgili olarak Ekonomi Bakanlığından alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

Kuru üzüm ihracatımız yıllar itibarıyla önemli seviyede artışlar göstererek, kuru meyveler ürün grubunun lokomotifi konumuna gelmiştir. 2002 yılında yaklaşık 157 Milyon ABD Doları olan kuru üzüm ihracatımız %222 oranında artarak, 2011 yılında yarım Milyar ABD Doları seviyesini aşmış bulunmaktadır. Üzüm sektöründe arz talep dengesinin tesisinde ise özellikle taze olarak ihraç edilen üzümlerde artan yurt dışı talep önemli bir rol oynamıştır. Zira, 2002 yılında yaklaşık 35 Milyon ABD Doları olarak gerçekleşen taze üzüm ihracatımız

%406 oranında artarak, 2011 yılında 175 Milyon ABD Doları seviyesini aşmış bulunmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, taze üzüm üretimi 2011 yılında yaklaşık 4,3 Milyon tona ulaşmış olup, sektör, taze meyve üretiminden %22 oranında pay almıştır. Ülkemizde üretimi gerçekleştirilen taze üzümün miktar bazında 2002 yılı itibarıyla yaklaşık %2'lik bir bölümü ihracata konu olmuş iken, bu oran 2011 yılında %6'ya yükselmiştir. 2012/2013 sezonunda kuru üzüm sektöründe oluşabilecek arz fazlalığının önlenmesini teminen ürünün taze olarak uluslararası pazarlara ihracatının artırılması yönünde Ekonomi Bakanlığınca gerekli çalışmalar hâlihazırda tekemmül ettirilmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan; 2012/2013 döneminde, kuru üzüm ihracatında sağlanan istikrarlı artış eğilimi ile uluslararası piyasalarda kazanılan pazar payında sürekliliğin korunması ve uluslararası piyasalarda ülkemiz menşeli kuru meyve ürünlerine yönelik ithalatçı talebinin arttırılması amacıyla gerekli tanıtım faaliyetlerinin uygulamaya konulabilmesi için “Kuru Meyve Tanıtım Grubu (kuru üzüm, kuru incir, kuru kayısı ve antep fıstığı)” kurulması yönünde Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen çalışmalarda son aşamaya gelinmiştir.

637 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile oluşturulan Ekonomi Bakanlığının en önemli görev ve faaliyet alanlarından bir tanesi ülkemizin makro ekonomik politika ve hedeflerine ulaşılmasını sağlamak üzere, ülkedeki yatırım potansiyelini harekete geçirerek gerek yerli gerekse de uluslararası sermayeli yatırımların yapılmasına katkı sağlayacak teşvik politikalarını ortaya koymak ve uygulamaktır. Bu anlamda Ekonomi Bakanlığı doğrudan kamu yatırımı yapan bir kurum olmaktan ziyade özel sektör tarafından gerçekleştirilecek yatırımlara yön vermek ve bu yatırımları teşvik etmek gibi bir misyon üstlenmektedir. Bu çerçevede de ülkemizdeki yatırım teşvik uygulamalarına dayanak oluşturan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar 19 Haziran 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Anılan Kararname kapsamında; “genel teşvik uygulamaları”, “bölgesel teşvik uygulamaları”, “büyük ölçekli yatırımların teşviki” ve “stratejik yatırımların teşviki” olmak üzere dört aşamalı destek mekanizması uygulanmaktadır. Lisanslı depoculuk yatırımları ise “genel teşvik uygulamaları” ve “bölgesel teşvik uygulamaları” kapsamında desteklenebilmektedir.

Söz konusu sektörde gerçekleştirilecek yatırımlar; I. ve II. Bölgelerde 2 Milyon TL, III., IV. ve V. Bölgelerde 1 Milyon TL, VI. Bölgede ise 500 Bin TL asgari sabit yatırım tutarlarını sağlamaları halinde İstanbul ili haricindeki tüm illerde bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında desteklenmektedir.

Bu çerçevede yatırımlara; KDV İstisnası, Gümrük Vergisi Muafiyeti, Vergi İndirimi, Asgari ücret üzerinden hesaplanan Sigorta Primi İşçi ve İşveren Hissesi Desteği, Faiz Desteği, Yatırım Yeri Tahsisi ve Gelir Vergisi Stopajı Desteği sağlanabilmektedir.

Diğer taraftan bölgesel teşvik uygulamaları kapsamına giremeyen ancak I. ve II. Bölgelerde 1 Milyon TL'nin, III., IV. ve V. Bölgelerde ise 500 Bin TL'nin üzerinde gerçekleşen yatırımlar “genel teşvik uygulamaları” kapsamında desteklenmekte olup söz konusu yatırımlara KDV İstisnası ve Gümrük Vergisi Muafiyeti sağlanmaktadır.

123 M

Konuyla ilgili olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığından alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

01/06/2000 tarihinde kabul edilen 4572 sayılı “Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkındaki Kanun”, Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinin yeniden yapılanması için yasal bir çerçeve oluşturarak; bu kuruluşları etkin ve sürdürülebilir bir şekilde özerk ve malî yönden bağımsız kılmayı amaçlamaktadır.

Özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri, 2000 yılından bu yana, ürün alımı ve değerlendirilmesi de dâhil olmak üzere; faaliyetlerini yetkili organları tarafından alınan kararlar doğrultusunda ve kamunun hiçbir müdahalesi olmaksızın yürütmektedirler.

Tarış Üzüm Birliği’nce, 15 Ekim 2012 tarihinde sonlandırılan 2012/13 sezonu ürün alım kampanyasında üretici ortaklardan 3 TL avans fiyat ile 41.016 ton ürün alımı gerçekleştirilmiş; ortaklara avans fiyat üzerinden ödemeler yapılmıştır. Çağdaş kooperatifçilik ilkeleri doğrultusunda alınan ürün değerlendirildikten sonra kesin fiyat ile ortaklarla hesaplaşma gerçekleştirilmektedir.

Tarış Üzüm Birliği’ne Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklarından sağlanan kredilerin vadesi uzatılarak; Birliğin ürün alım faaliyetleri için ihtiyaç duyduğu finansmana bu dönemde de gerekli katkı sağlanmıştır.

Öte yandan; 4572 sayılı Kanunun geçici 1’inci maddesinin (E) fıkrasında, “Kooperatif ve birliklere, genel bütçeden yeniden yapılandırma amacıyla 2000 Yılı Bütçesinden tahsis edilen ödenekler ile uluslararası finans kuruluşlarınca desteklenen projeler için sağlanan doğrudan ya da dolaylı malî kaynaklar ve kredi teminatları dışında Devlet veya diğer kamu tüzel kişilerinden herhangi bir malî destek sağlanamaz.” hükmüne yer verilmiş olduğundan, Birliğe DFİF kredisi dışında ilave bir destek sağlanması mümkün olamamaktadır.

Ancak, ülkemizde kooperatifçiliğin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması hedefi çerçevesinde, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı sorumluluğunda olmak üzere ilk kez, dünya kooperatifçiliğinde meydana gelen yapısal değişimleri ve ülke kooperatifçiliğinin ihtiyaçlarını göz önünde bulunduracak ve sektörle ilgili tüm kurum ve kuruluşların görüş ve önerileri alınarak “Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı (2012-2016)” hazırlanmıştır. Yüksek Planlama Kurulunca kabul edilen plan, 17 Ekim 2012 tarihli Mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Tarım ürünlerinin ticaretini kolaylaştırmayı, depolanması için yaygın bir sistem oluşturmayı; ürün sahiplerinin mallarının emniyetini sağlamayı ve kalitesini korumayı, ürünlerin sınıf ve derecelerini saptayarak ürün ticaretinin bu ürünlerin mülkiyetini temsil eden ürün senetleri vasıtasıyla yapılmasını temin etmeyi amaçlayan bu sisteme ilişkin yasal düzenleme 17/2/2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren, 5300 sayılı “Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu” ile yapılmıştır. Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca, anılan Kanunun uygulanmasına yönelik olarak, bugüne kadar 10 adet Yönetmelik de çıkarılarak; bu alandaki mevzuat altyapısı tamamlanmıştır.

Lisanslı depoculuk sisteminin hayata geçmesi ve bu alandaki yatırımların artarak gelişmesi için öngörülen teşviklerin de, 03/07/2009 tarihli ve 27277 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan

5904 sayılı "Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un yürürlüğe girmesi ile lisanslı depoculuk yatırım yapılabilir bir alan haline gelmiştir. Bu Kanunla lisanslı depoya tevdi edilen ürün için üreticiye verilen ürün senetlerinin el değiştirmesinden doğan kazançlar, 31/12/2014 tarihine kadar gelir vergisi ve kurumlar vergisinden istisna tutulmuştur. Bununla birlikte; ürünlerin lisanslı depolara ilk tesliminde ve borsadaki alım satımında, katma değer vergisi (KDV) istisnası getirilmiştir. Ayrıca; lisanslı depo işletmesi ile mudi arasında yapılan sözleşmeler ve ürün senetleri, damga vergisinden istisna tutulmuştur. Bunun yanında; 19/6/2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar" ve bu karar ile yürürlükten kaldırılan 14/7/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar" ve ilgili tebliğlerle, lisanslı depoculuk, bölgesel desteklerden yararlanılacak yatırım konuları arasına dahil edilmiştir.

Bugüne kadar, şirket merkezleri; Ankara, Gaziantep, İzmir, Mersin, Bursa, Konya ve Hatay illerinde bulunan toplam 7 adet şirkete lisanslı depo işletmesi kuruluş izni verilmiştir. Söz konusu şirketlerden, Toprak Mahsulleri Ofisi-Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ortaklığı ile kurulan TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş.'nin; hububat, baklagiller, yağlı tohumlar ve fındık olmak üzere 115.000 ton kapasiteli depoları, lisanslı depoculuk faaliyetine başlamıştır. Öte yandan; Gümrük ve Ticaret Bakanlığından 25/10/2011 tarihinde kuruluş izni alan Tiryaki Lisanslı Depoculuk A.Ş.'nin, Bandırma ve Çorum'da yer alan toplam 50.000 ton kapasiteli depolarına da faaliyet izni verilmiştir.

Bugün itibarıyla, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca faaliyet izni verilen işletme sayısı 2'ye; Ülkemizdeki toplam lisanslı depo kapasitesi hububat, baklagiller ve yağlı tohumlar konusunda 140.000 tona; fındık alanında ise 25.000 tona ulaşmıştır.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığından kuruluş izni alan diğer şirketler de hububat, baklagiller ve yağlı tohumlar, pamuk ve zeytin ürünlerine özgü depo ve tesislerini hazır duruma getirme çalışmalarını sürdürmektedir. 2012 yılının sonuna kadar söz konusu şirketlere de faaliyet izni verilmesi ve hububat, baklagiller ve fındığa ilave olarak, pamuk ve zeytinde de lisanslı depoculuk faaliyetlerinin başlatılması beklenmektedir.

Öte yandan, lisanslı depoculuğun ülke düzeyinde yaygınlaşması ve geliştirilmesi için ilave teşviklerin de uygulamaya konulması dahil Gümrük ve Ticaret Bakanlığı çalışmaları devam etmektedir.